

România a ratificat Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada la 3 octombrie 1985, prin Legea nr. 157 din 7 octombrie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 274 din 13 octombrie 1997.

CONVENȚIA EUROPEANĂ

pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei convenții,

- considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, îndeosebi pentru a salva și a promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun,
- recunoscând că patrimoniul arhitectural constituie o expresie de neînlocuit a bogăției și a diversității patrimoniului cultural al Europei, o mărturie neprețuită a trecutului nostru și un bun comun al tuturor europenilor,
- având în vedere Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954, și îndeosebi primul - articol al acesteia,
- având în vedere Carta europeană a patrimoniului arhitectural, adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 26 septembrie 1975, și Rezoluția (76) 28 cu privire la adaptarea sistemelor legislative și a reglementărilor naționale la exigențele conservării integrate a patrimoniului arhitectural, adoptată la 14 aprilie 1976,
- având în vedere Recomandarea nr. 880 (1979) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la conservarea patrimoniului arhitectural,
- ținând seama de Recomandarea nr. R (80) 16 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind pregătirea de specialitate a arhitecților, urbanistilor, a inginerilor constructori și a peisagiștilor, precum și Recomandarea nr. R (81) 13 a Comitetului Miniștrilor privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse în favoarea unor meserii amenințate cu dispariția în cadrul activității artisanale, adoptată la 1 iulie 1981,
- reamintind importanța transmiterii unui sistem de referințe culturale generațiilor viitoare, a ameliorării condițiilor de viață urbană și rurală și a favorizării în același timp a dezvoltării economice, sociale și culturale a statelor și a regiunilor,
- afirmând importanța punerii de acord a principalelor orientări ale unei politici comune care să garanteze salvagardarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural,

au convenit asupra celor ce urmează:

Definirea patrimoniului arhitectural

ARTICOLUL 1

În termenii prezentei convenții, expresia patrimoniu arhitectural este considerată a cuprinde următoarele bunuri imobile:

1. monumentele: orice realizări deosebit de remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic, inclusiv instalațiile sau elementele decorative care fac parte integrantă din aceste realizări;
2. ansamblurile arhitecturale: grupări omogene de construcții urbane sau rurale remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic și îndeajuns de coerente pentru a face obiectul unei delimitări topografice;
3. siturile: opere combinate ale omului și ale naturii, parțial construite și care constituie spații îndeajuns de caracteristice și omogene pentru a face obiectul unei delimitări topografice, remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic.

Identificarea bunurilor de protejat

ARTICOLUL 2

În scopul identificării cu precizie a monumentelor, ansamblurilor arhitecturale și a siturilor susceptibile de a fi protejate, fiecare parte se angajează să continue inventarierea acestora, iar în cazul în care bunurile respective ar fi amenințate, să întocmească, în cel mai scurt termen, o documentație corespunzătoare.

Proceduri legale de protecție

ARTICOLUL 3

Fiecare parte se angajează:

1. să instituie un regim legal de protecție a patrimoniului arhitectural;
2. să asigure, în cadrul acestui regim și potrivit modalităților specifice fiecărui stat sau fiecărei regiuni, protejarea monumentelor, a ansamblurilor arhitecturale și a siturilor.

ARTICOLUL 4

Fiecare parte se angajează:

1. să aplice, în temeiul protecției juridice a bunurilor considerate, proceduri corespunzătoare de control și de autorizare;
2. să evite ca bunurile protejate să fie deteriorate, degradate sau demolate. În această perspectivă, fiecare parte se angajează să introducă în legislația sa, dacă nu există deja, dispoziții care să prevadă:
 - a) supunerea spre aprobare către autoritatea competentă a proiectelor de demolare sau de modificare a unor monumente deja protejate sau făcând obiectul unei proceduri de protecție, precum și a oricărui proiect care afectează mediul lor înconjurător;

- b) supunerea spre aprobare către autoritatea competentă a proiectelor care afectează în întregime sau în parte un ansamblu arhitectural sau un sit și care comportă lucrări:
 - de demolare a unor clădiri;
 - de construire de noi clădiri;
 - de modificări importante, care ar afecta caracterul ansamblului arhitectural sau al sitului;
- c) posibilitatea autorităților publice de a obliga pe proprietarul unui bun protejat să efectueze anumite lucrări sau de a i se substitui, în cazul în care acesta nu este în măsură să le facă;
- d) posibilitatea de a expropria un bun protejat.

ARTICOLUL 5

Fiecare parte se angajează să interzică deplasarea integrală sau a unei părți a unui monument protejat, în afara cazului în care salvarea materială a acestuia ar necesita în mod imperativ deplasarea lui. În acest caz, autoritatea competentă va lua măsurile necesare pentru a garanta demontarea, mutarea și remontarea lui într-un loc corespunzător.

Măsuri complementare

ARTICOLUL 6

Fiecare parte se angajează:

1. să prevadă, în funcție de competențele pe plan național, regional sau local și în limita bugetelor disponibile, un sprijin financiar din partea autorităților publice pentru lucrările de întreținere și de restaurare a patrimoniului arhitectural situat pe teritoriul său;
2. să recurgă, dacă este necesar, la măsuri fiscale susceptibile de a favoriza conservarea acestui patrimoniu;
3. să încurajeze inițiativele particulare în materie de întreținere și de restaurare a acestui patrimoniu.

ARTICOLUL 7

Fiecare parte se angajează să promoveze măsuri vizând ameliorarea calității mediului în jurul monumentelor și în interiorul ansamblurilor arhitecturale și al siturilor.

ARTICOLUL 8

În vederea limitării riscurilor de degradare fizică a patrimoniului arhitectural, fiecare parte se angajează:

1. să susțină cercetarea științifică, în vederea identificării și analizării efectelor dăunătoare ale poluării și în vederea definirii mijloacelor de reducere sau de eliminare a acestor efecte;
2. să ia în considerare problemele specifice ale conservării patrimoniului în politicile de combatere a poluării.

Sanctiuni

ARTICOLUL 9

Fiecare parte se angajează, potrivit propriilor sale prerogative, să procedeze astfel încât infracțiunile la legislația de protecție a patrimoniului arhitectural să facă obiectul unor măsuri corespunzătoare și suficiente din partea autorității competente. Aceste măsuri pot antrena, la nevoie, obligația pentru autorii infracțiunii de a demola o clădire nouă, ilegal construită, sau de a reda starea anterioară a unui bun protejat.

Politici de conservare

ARTICOLUL 10

Fiecare parte se angajează să adopte politici de conservare integrată, care:

1. să includă protecția patrimoniului arhitectural printre obiectivele esențiale ale amenajării teritoriului și ale urbanismului și să asigure luarea în considerare a acestui imperativ în diversele stadii de elaborare a planurilor de amenajare și a procedurilor de autorizare a lucrărilor;
2. să promoveze programe de restaurare și de întreținere a patrimoniului arhitectural;
3. să facă din conservarea, animarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural un element major al politicilor în materie de cultură, de mediu și de amenajare a teritoriului;
4. să favorizeze, atunci când este posibil, în cadrul proceselor de amenajare a teritoriului și de urbanism, conservarea și folosirea clădirilor a căror importanță nu ar justifica o protecție în sensul prevederilor art. 3 paragraful 1 al prezentei convenții, dar care ar prezenta o valoare din punct de vedere al integrării în mediul urban sau rural ori al cadrului de viață;
5. să favorizeze aplicarea și dezvoltarea tehnicilor și materialelor tradiționale, indispensabile pentru viitorul patrimoniului.

ARTICOLUL 11

Fiecare parte se angajează să favorizeze, în condițiile respectării caracterului arhitectural și istoric al patrimoniului:

- folosirea bunurilor protejate, în funcție de cerințele vieții contemporane;
- adaptarea, atunci când aceasta se dovedește oportună, a unor clădiri vechi pentru utilizări noi.

ARTICOLUL 12

Recunoscând interesul de a facilita vizitarea de către public a bunurilor protejate, fiecare parte se angajează să procedeze astfel încât consecințele acestei deschideri pentru public, îndeosebi amenajările de acces, să nu aducă prejudicii caracterului arhitectural și istoric al acestor bunuri și al împrejurimilor lor.

ARTICOLUL 13

În scopul de a facilita aplicarea acestor politici, fiecare parte se angajează să dezvolte, în condițiile proprii ale organizării sale politice și administrative, cooperarea efectivă, la

toate eșaloanele, între serviciile responsabile pentru conservare, activitate culturală, mediu și amenajarea teritoriului.

Participare și asociații

ARTICOLUL 14

În vederea sprijinirii acțiunii autorităților publice, în direcția cunoașterii, protecției, restaurării, întreținerii, gestiunii și promovării patrimoniului arhitectural, fiecare parte se angajează:

1. să instituie, în diversele stadii ale proceselor de decizie, structuri de informare, de consultare și de colaborare între stat, colectivități locale, instituții și asociații culturale și public;
2. să favorizeze dezvoltarea mecenatului și a asociațiilor fără scop lucrativ care activează în domeniu.

Informare și formare

ARTICOLUL 15

Fiecare parte se angajează:

1. să pună în valoare, în opinia publică, conservarea patrimoniului arhitectural, atât ca element al identității culturale, cât și ca sursă de inspirație și de creativitate pentru generațiile prezente și viitoare;
2. să promoveze în acest scop politici de informare și de sensibilizare, îndeosebi cu ajutorul tehnicilor moderne de difuzare și de popularizare, având, între altele, drept - obiectiv:
 - a) să trezească și să sporească sensibilitatea publicului, încă de la vârsta școlară, față de ocrotirea patrimoniului, calitatea mediului construit și expresia arhitecturală;
 - b) să pună în evidență unitatea patrimoniului cultural și a legăturilor dintre arhitectură, arte, tradiții populare și moduri de viață, la nivel european, național sau regional.

ARTICOLUL 16

Fiecare parte se angajează să favorizeze pregătirea pentru diferite profesii și meserii implicate în conservarea patrimoniului arhitectural.

Coordonarea europeană a politicilor de conservare

ARTICOLUL 17

Părțile se angajează să facă schimb de informații asupra politicilor lor de conservare, în ceea ce privește:

1. definirea metodelor în materie de inventariere, protecție și conservare a bunurilor, ținând seama de evoluția istorică și de creșterea progresivă a patrimoniului arhitectural;
2. modalitățile de conciliere optimă a imperativelor ocrotirii patrimoniului arhitectural cu cerințele actuale ale vieții economice, sociale și culturale;

3. posibilitățile oferite de noile tehnologii în privința identificării și înregistrării, combaterii degradării materialelor, cercetării științifice, a lucrărilor de restaurare și a modalităților de administrare și de promovare a patrimoniului arhitectural;
4. mijloacele de promovare a creației arhitecturale, care să asigure contribuția epocii noastre la dezvoltarea patrimoniului Europei.

ARTICOLUL 18

Părțile se angajează să își acorde, ori de câte ori este necesar, asistență tehnică mutuală constând în schimburi de experiență și de specialiști în materie de conservare a patrimoniului arhitectural.

ARTICOLUL 19

Părțile se angajează să favorizeze, în cadrul legislațiilor naționale de profil sau al acordurilor internaționale prin care sunt legate, schimburile europene de specialiști în conservarea patrimoniului arhitectural, inclusiv în domeniul formării permanente.

ARTICOLUL 20

În scopul aplicării prezentei convenții, un comitet de experți, instituit de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în temeiul art. 17 din Statutul Consiliului Europei, este împuternicit să urmărească aplicarea convenției și, între altele:

1. să prezinte periodic Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei un raport asupra situației politicilor de conservare a patrimoniului arhitectural în statele părți la convenție, aplicării principiilor enunțate de aceasta și - propriilor sale activități;
2. să propună Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei orice măsuri vizând aplicarea prevederilor convenției, inclusiv în domeniul activității multilaterale în materie de revizuire sau de amendare a convenției, precum și de informare a publicului cu privire la obiectivele convenției;
3. să facă recomandări Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei cu privire la invitarea unor state nemembre ale Consiliului Europei de a adera la convenție.

ARTICOLUL 21

Prevederile prezentei convenții nu prejudiciază aplicarea prevederilor corespunzătoare mai favorabile protecției bunurilor enumerate la art. 1, conținute în:

- Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural din 16 noiembrie 1972;
- Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic din 6 mai 1969.

Clauze finale

ARTICOLUL 22

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării.

Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care trei state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin convenție, conform prevederilor paragrafului precedent.
3. Ea va intra în vigoare, în orice stat membru care își va exprima consimțământul de a fi legat prin convenție, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea Economică Europeană să adere la prezenta convenție, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au drept de reprezentare în comitet.
2. Pentru orice stat aderent sau pentru Comunitatea Economică Europeană în caz de aderare, convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

1. Orice stat poate menționa, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul (teritoriile) la care se va aplica prezenta convenție.
2. Orice stat poate extinde, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu menționat în declarație. Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.
3. Orice declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente poate fi retrasă în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va deveni efectivă prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 25

1. Orice stat poate declara, în momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, că își rezervă dreptul de a nu se conforma integral sau parțial prevederilor art. 4 lit. c) și d). Nici o altă rezervă nu este admisă.
2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent o poate retrage, total sau parțial, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va deveni efectivă la data primirii notificării de către secretarul general.

3. Partea care a formulat rezerva în privința prevederii menționate la primul paragraf de mai sus nu poate pretinde aplicarea acestei prevederi de către o altă parte; ea poate totuși, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să - pretindă aplicarea prevederii în măsura în care ea a - acceptat-o.

ARTICOLUL 26

1. Orice parte poate denunța în orice moment prezenta convenție, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.
2. Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 27

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat care a aderat la prezenta convenție și Comunității Economice Europene, în caz de aderare:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții, conform art. 22, 23 și 24 din aceasta;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta convenție

Drept pentru care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Întocmită la Granada la 3 octombrie 1985, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii autentificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, precum și oricărui stat sau Comunității Economice Europene, care sunt invitate să adere la - prezenta convenție.